GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 117. We Wtorek dnia 24. Maja. 1842.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 21. Maja.

N. Pan z podróży swéj do Schwerinu znowu przybył do Poczdamu.

Wiadomości zagraniczne.

Rossya.

Z Petersburga, dnia 28. Kwiet. (10. Maja).

N. Cesarz Jmć Najwyżéj rozkazać raczył: 1) Akademią Medyczno-Chirurgiczną Wileńską, w miejsce któréj utworzony został fakultet lekarski przy uniwersytecie św. Włodzimierza (w Kijowie), zamknąć od 1. Sierpnia 1842 r.; 2) Przy zamknięciu téjże utworzyć, pod zawiadywaniem Kuratora okręgu naukowego Białoruskiego, Komitet tymczasowy, z urzędników pomienionéj Akademii, dla ukończenia wszystkich jéj interessów.

Francya.

Z Paryża, dnia 14. Maja.

Najnowsze wiadomości z Oranu dochodzą do dnia 2. Maja. General Bugeaud wynurza powtórnie przekonanie, że Cesarz Marokański już więcéj Abdel-Kadera wspierać i posiłkować niebędzie. — Podług listu jednego z Tremezenu z dn. 30. Kwietnia, General Bedeau znowu w stoczonéj z Abdel-Kaderem potyczce zwycięstwo odniósł. Z raportów zdaje się wynikać, że siła zbrojna Emira nie jest bynajmniéj tak szczupła, jak powszechnie sądzono.

Rzadko kiedy miała uchwała tak wysokie polityczne znaczenie, co większość 162 głosów, z jaką Izba Deputowanych onegdaj projekt do prawa o kolejach żelaznych przyjęła. Uchwała ta jest gatunkiem programmatu, w którym Francya zagraniczne zawiadomia mocarstwa, że pokoju życzy i do tego na przyszłość politykę swoję zastósować pragnie. Przyjęcie projektu prawa o kolejach żelaznych jest najpewniejszą zaporą przeciw wszystkim zabiegom stronnictwa rewolucyjnego. Każdy, posiadający cóżkolwiek we Francyi, wpływać będzie mniéj więcéj, bądźto bezpośrednio przez zaliczenie swéj gotówki na pomnożenie kapitałów długu skarbowego, przez co stósownie do przyjętych projektów o kolejach żelaznych zakładanie tychże kolei ma być pokryte, bądźto pośrednio przez udział w towarzystwach, którym cząstkowe zakładanie kolei żelaznych powierzone będzie, do udania się pomyślnie tych zakładów, które tylko w pokoju korzystne wydać mogą owoce. Liczba, pokój i porządek kochających osób wzmoże się tym sposobem nadzwyczajnie, podczas gdy

groźne chmury próżniackiego liberalizmu w obszernie rozgałęzionych robotach około kolei żelaznych dostateczny odpływ znajdą. Żywioł konserwatystyczny będzie się mógł we Francyi swobodniéj rozwijać i nam błogi utrzyma pokój. Z tego to stanowiska zapatrywał się podobno Pan Lamartine, Prezes Kommissyi kolei żelaznych, na to pytanie, usiłując przez całkie trzy miesiące doprowadzić członków Kommissyi do przekonania, że Kommissya a z nią i Izba powinna raczéj niedostateczny sam przez się projekt o kolejach żelaznych Pana Testego przyjąć, nie zaś przez odraczanie rozwiązania tego pytania stronnictwom politycznym dłużéj jeszcze wolne pozostawiać ręce. Pan Lamartine sam przyznaje, że praca Kommissyi wszystkich szczerb projektu Pana Teste nie zapełniła, ale jemu szczególniéj o to chodziło, aby mocnemi szynami żelaznemi spokojność i porządek do Francyi przykuć, resztę poczytywał on za podrzędny materyalny interes, nad którym powoli na następnych posiedzeniach dokładniéj naradzić się można. Zasługa, jaką Pan Lamartine jako Prezes Kommissyi kolei żelaznych pod tym względem w kraju sobie zjednał, powszechną teraz zyskała pochwałę.

Monitor zawiera listę orderów Legii honorowéj przez Króla udzielonych. Z tych przeznaczonych jest 100 dla marynarki, 150 dla siły lądowéj a 300 dla innych stanów.

Wiktor Hugo wybiéra się w podróż do Algieru i na Wschód.

Minister skarbu udzielił Izbie Deputowanych wykaz gruntowego majątku skarbowego, który wynosi 1,283,441,698 fr.

Rubini, który nie miał już występować, dał się odwieść od swego postanowienia przez agenta pierwszego teatru londyńskiego i zobowiązał się na dwa miesiące za 3000 f. st.

Do paryzkiéj kassy oszczędności wpłynęło w zeszłym tygodniu 481,581 fr., a odebrano 613,000 fr.

Anglia.

Posiedzenie Izby niższéj d. 13. Maja. Lord Palmerston wniósł tego wieczora pytanie o sprawach syryjskich. »Od kilku dni, rzekł, krąży wieść, że 5 albo 7 Druzów na rozkaz Omara Baszy zbójecko schwytano i do Konstantynopola odesłano. Chciałbym zatém wiedzieć, czy rzecz ta rządowi jest wiadoma.« Na to odrzekł Sir R. Peel: „Na chwilę przed odbiciem od brzegu okrętu ostatniego nadeszła wiadomość z Syryi o schwytaniu 5 naczelników Druzowskich, a to wśród następujących okoliczności: Zaproszono ich na obiad do Omara Baszy pod pozorem, że ten im sprzyja. U stołu przytrzymano ich na znak dany; ale nie sądzę, żeby ich do Konstantynopola odesłano. Przyczyny ich uwięzienia nie podano. Mogę jednak szlachetnego Lorda zapewnić, że rząd uczynienia w téj mierze przedstawień nie zaniecha i tego dopilnuje, aby pokrzywdzonym sprawiedliwość wymierzono.« Dr. Bowring przywodził także na pamięć, iż rząd angielski zamyśla, jak do zrozumienia dano, radzić rządowi tureckiemu, aby Omara Baszę usunął. Na to oświadczył Sir R. Peel, że to w istocie nietylko Anglia ale i inne mocarstwa uczyniły, i że z otrzymanych doniesień wnosić może, iż urzędowanie Omara Baszy tylko chwilowe będzie. »Na każdy zaś przypadek, dodał, nadeszła wiadomość utwierdza mię w dawniejszém przekonaniu, że mianowanie jego bez rozwagi nastąpiło.«

Z Londynu, dnia 14. Maja.

Podług doniesień giełdowych dzisiejszéj Times wpłynęło aż do wczoraj wieczorem około 10,000 funt. szter. składki dla pogorzelców hamburskich i 8400 funt. już parostatkiem »Caledonia« na miejsce ich przeznaczenia wysłano. Pierwsze wezwanie do téj składki wyszło od domu handlowego Panów Herman Sillem, którzy największą gorliwość okazali i teraz się utworzeniem komitetu do czuwania nad wpływającemi składkami zajmują. Sądzą, że Komitet ten wkrótce do skutku przyjdzie i reprezentantów najznakomitszych domów handlowych na stałym lądzie w gronie swém liczyć będzie. Dyrektorowie Generalnego Towarzystwa żeglugi parowéj przesełają pieniądze te bezpłatnie i sami 200 funt. podpisali. Kapitan Cheesman, dowódzca »Caledonii« miał w czasie pożaru w Hamburgu być jeden z najpierwszych na miejscu i ważne położyć zasługi.

Dzienniki donoszą o pożegnaniu się Lorda Auckland, dotychczasowego General-Gubernatora Indyj Wschodnich, w dniu 11. Marca w Kalkucie. Tak przez znakomitych Anglików jak i krajowców, licznie był odwiedzany. Izba handlowa uchwaliła adres pożegnawczy, w którym wynurzyła wdzięczność za usługi jakie wyświadczył dla handlu. Otworzona także została składka, aby w miejsce pałaców wystawić dla Lorda Auckland pomnik. Lord nie jest żonaty, i powraca do Anglii w towarzystwie dwóch swoich sióstr.

Niemcy.

Z Hamburga, dnia 18. Maja.

O widoku pogorzeliska Hamburskiego, obejmującego cały stary Hamburg, jądro miasta, nikt pojęcia mieć nie może, kto go nie widział. Bo plan przez gazety udzielony oznacza tylko obręb i granice spustoszenia, ale

nie szczegółowe zjawiska i spaczenie wszelkich punktów widoku dla oglądającego oka. Nie jeden miejsca domu swego ani wynaleść nie może; w innych punktach obraz spustoszenia, może z powodu rozsadzenia domów, wywołuje wrażenie nie pożaru, lecz trzęsienia ziemi. To znowu zdaje się, że w jakiémś starożytném zasypaném mieście się przechadzamy. Zresztą chęć rozerwania i bawienia się już ożyła; ktoby albowiem w wieczór drugiego dnia Zielonych Świątek nie wiedząc nic o zdarzonéj klęsce, z Hamburga do Altony się udawał, zapewne nie myślałby, że w kilka dni przedtém takie nieszczęście Hambug nawiedzało.

Z Weimaru, dnia 10 Maja.

Wirtuoz Ernst daje tu jutro koncert, z którego dochód przeznaczony jest dla Hamburga. On sam zażądał na swój własny koncert dwa bilety i zapłacił za nie po 20 dukatów. Dziś dawał koncert na korzyść pogorzelców po bliskiéj wsi Dennstedt.

Z dnia 18. Maja.

Stósownie do wiadomości z Gothy, towarzystwo tameczne ogniowe przez pożar Hamburski 1,900,000 Tal. szkody ponosi, ale od téj summy się potrąca, co uratowano, a to bardzo wiele wartuje, kiedy u niektórych zabezpieczeń jak już udowodniono, $\frac{9}{10}$ uratowano. Dwaj urzędnicy banku Gothajskiego do Hamburga się udali, aby sprawę tę uporządkować i szkody pokryć, na co fundusze banku wystarczą. Dodatkowe i nadzyczajne opłaty będą więc konieczne dla pożarów w ciągu r. b. jeszcze zdarzyć się mogących. Gothajskie towarzystwo ogniowe rzetelnie i poczciwie nadal istnieć będzie, a Niemcy wielkiemu swemu zakładowi narodowemu zapewne upaść nie dadzą.

Z Hanoweru, dnia 10. Maja.

Izby tutejsze uchwaliły dla Hamburga summę 100,000 Tal. Dobrowolne składki pieniężne odbywają się ciągle.

Z Frankfortu n/M., dnia 10. Maja.

Senat tutejszy postanowił dziś, aby z funduszów miejskich przeznaczyć 25,000 fl. dla Hamburga; a reprezentacya obywatelska uchwaliła powiększyć tę summę ze skarbu miejskiego do 100,000 fl.

Włochy.

Z Pizy, dnia 26. Kwietnia.

(*Gaz. powsz.*) — Uniwersytet nasz nanowo zamknięto, a to z powodu zbojeckiego napadu z strony kilku uczniów na Professora del Rosse którego w jego mieszkaniu o mało kijmi nie zabito, ponieważ tenże, jak zapewniają, wnosił o oddalenie kilku akademików, którzy się niedawno temu podobnych dopuścili wykroczeń. Rząd chce podobno znacznie statuta uniwersytetu zmienić gdy postępowanie uczniów względem Professorów przy wielu okolicznościach bardzo jest oburzające.

Z Neapolu, dnia 30. Kwietnia.

Według Semaphore de Marseille, Żydzi w Genui otrzymać mieli rozkaz, aby wszyscy zajęli mieszkania przy ulicy Żydowskiéj, a z miasta Savona musieli się wszyscy w przeciągu dni trzech wynieść.

Turcya.

Z Konstantynopola, dnia 27. Kwietnia.

W sprawie Syryjskiéj rząd Turecki dotychczas stanowczego kroku nie uczynił, a pogłoska, że W. Porta do żądania 5 mocarstw się przychyliła, jest całkiém bezzasadna.

Wszakże, nie ulega wątpliwości, że większa część najznakomitszych członków dywanu do uległości skłania, a tak uparty Izzed, nie chcąc sobie łba rozbić, będzie musiał ustąpić. Chcą ulegać, ale uniknąć pozoru jakoby ulegali. Oczekują tylko sprawozdania Solima Beja, poczém winnego Omera Baszę odwołają i do mianowania szefa Druzów i Maronitów przystąpią.

Z nad granicy Tureckiéj, dn. 4. Maja.

Podług doniesień z Krajowy w Małéj Wołoszczyznie miano i tam w zeszłym miesiącu odkryć spisek, który jednak przytłumiono. Przez cztery dni wszystkie czynności były zatamowane; przebywających tam Greków, Serbów i Bulgarów miano ciągle na oku, podczas gdy wojsko wiele osób aresztowało. Celem spisku tego było zamordowanie tamecznego Administratora obwodowego, znanego z ciemiężenia i samowolności, i złupienie miasta. Urzędnik ten zemknął i spokojność przywrócono.

Podług doniesień z Grachowa, mieszkańcy obwodu tego, posiłkowani przez Czarnogórców już kroki nieprzyjacielskie przeciw herzegowinskiem Turkom, którzy Klobuk i Bagrani posiedli, rozpoczęli. Niedawno temu chcieli Grahowanie na koszary zamieniony klasztor kosierewski w powietrze wysadzić, co im się też w części udało, a kilku wtedy schwytanych Turków w Cetinje ścięto. Do głównéj bitwy jeszcze nie przyszło. Tymczasem ściągają oni wszystkie chrześciańskie rodziny z obwodu herzegowińskiego Niksier do siebie, i w ogóle tameczni chrześcianie mocno są oburzeni z powodu okropnych ciemiężeń, jakich doznawali i jeszcze doznają. Dowódzcy tureccy postanowili, jak słychać, uderzyć w tym miesiącu na Grahowanów. Czarnogórcy gotują się na ich przyjęcie i kupują znaczną ilość prochu i żywności, na których Grahowanom zbywa.

Stany Zjednoczone Ameryki północnéj.

Z Nowego-Yorku, dnia 20. Kwietn. Prezydent rzeczypospolitéj Texas, Generał Houstson, ogłosił porty mexykańskie za będące w stanie oblężenia.

Gazety z Filadelfii donoszą, że w teatrze miasta Mobile, aktorka angielska, Miss Hamlin, przebiła sztyletem za sceną aktora nazwiskiem Ewing, który na miejscu padł nieżywy, a zbrodniarka uciekła i dotąd nie mogła być wyśledzoną.

W Kolumbii, w Południowéi Karolinie, straszny pożar obrócił w perzynę 29 spichrzów i domów. Szkodę obliczają na 200,000 dollarów (blizko 2 miliony złp.)

Rozmaite wiadomości.

Z Leszna. — Wydawanego tu »Przewodnika rólniczo-przemysłowego« wyszedł № 20 i zawiera: Sprawozdanie z czteroletnich czynności Wydziału przemysłowego Kasyna w Gostyniu (dokończenie.) — Projekt do zamienienia pańszczyzny na redukcyą wydziałowo-pieniężną. — O nowym świdrze ziemnym, wynalezionym we Francyi przez Pana Corberen. — Uwiadomienie.

Ze Lwowa d. 8. Maia. — Za jakich trzy miesięcy spodziewamy się już widzieć w obiegu Listy Zastawne Towarzystwa Kredytowego galicyjskiego. Ponieważ przedmiotem powszechnéj rozmowy często teraz bywa, jak też one w początku wysoko stać będą, możemy na pociechę tych, którzy im od razu nienajlepsze powodzenie rokują, donieść, iż temi dniami porobiono tu już zawczasu interessa na te Listy, za blisko 30,000 zr. m. k. Ci, którzy pieniądze wzięli, mają do dnia 1. Stycznia r. 1843. zwrócić Listami Zastawnemi po 100, za każde 95 zr. brzęczącą monetą teraz odebranych, (i to prócz procentu po ½ od sta na miesiąc za wzięcie zawczasu pieniędzy.) — Słychać, że jest jeszcze w toku interessów o Listy Zastawne, na te same warunki, za przeszło 200,000 zr. m. k.

Wielki pożar Londynu. — Z okropném nieszczęściem, jakie niedawno dotknęło miasto Hamburg i tak jego jak i całych Niemiec handel, można tylko porównać pożar Londynu w r. 1666. pod panowaniem Karola II. Pożar ów równie był zgubny dla zakwitającego wówczas handlu angielskiego i trwał tyleż dni co w Hamburgu; wybuchł bowiem w nocy z niedzieli (2. Września) i rozpościerał zniszczenie aż do czwartku, podczas gdy ogień w Hamburgu wszczął się w nocy z środy na czwartek i w niedzielę przestał wywierać swą wściekłość. City Londynu, w którem się zajął pożar, było jednak wówczas ciaśniejsze i bardziéj pokręcone, a tém samém niebezpieczniejsze niż teraźniejsze stare miasto Hamburga; 13.200 domów, 87 kościołów i 26 szpitalów stało się wówczas pastwą płomieni. Ale właśnie to okropne nieszczęście przyczyniło się może więcéj niż późniejsze zdarzenia do powiększenia Londynu; mieszkańcy bowiem miasta nienależący do stanu kupieckiego zaczęli się odtąd budować i to wspanialéj i wygodniéj, w bliskości rezydencyi królewskiéj w Westminster, i tym sposobem położyli fundamenta do pysznego zachodniego końca miasta, które od owego czasu pod względem bogactw rywalizuje z City. Ostatnie zostało odbudowane przez stan handlowy na właściwe cele i przeto przedstawia jeszcze i teraz nieregularny i nieładny widok, jaki przed pożarem miało. Zaniedbano przy odbudowaniu domów mieć staranie, aby ulicom nadać kształt, któryby przy wybuchu pożaru mniéj był niebezpieczny, — przykład, który przy odbudowaniu spalonéj części Hamburga, zapewnie naśladowany nie będzie. Co Londyński stan handlowy r. 1828. wykonał, to jest założenie wielkich tak nazwanych *Dock* w porcie przez co spichrze palnych towarów w ciasnych ulicach miasta znacznie się zmniejszyły, to zapewnie teraz przyjdzie do skutku w Hamburgu.

Młody oszust jakiś, nadużywając poczciwego imienia naszego, udaje się jako syn zmarłego tłumacza Sądu Nadziemiańskiego Kazimierza Rymarkiewicza do znajomych, aby tym sposobem wyłudzać od nich wsparcie. Upraszam niniejszém każdego, aby w takim przypadku człowieka tego natychmiast w ręce policyi oddać raczył.

B. Rymarkiewicz, Registrator.

We wsi Tarnowie pod Kostrzynem zginął dnia 19. b. m. piesek pokojowy z rasy taxów, maści czarnéj, z nogami i brzuchem podpalanym, wabiący się na imię *Taxiuś*. Kto go odda, lub jakąkolwiek da o nim wiadomość, stósowne odbierze wynagrodzenie.

Dominium Tarnowo pod Kostrzynem.

Pokoje wynajęte dotąd tutejszemu towarzystwu kasynowemu, urządzone są znowu do przyjmowania gości przyjezdnych w dobie jarmarku na wełnę i podczas Ś. Jana. Także lokalności na skład wełny są jak dawniéj do wynajęcia; upraszam o łaskawe zgłaszanie się wcześnie.

Przybylski, w hotelu Saskim.